

Hirdetéseikért és pályázatokért orthodox szempontból a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 13. vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII. Sip ucca 10. — Jelzés levelek kettős borítékban, válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság

TIZENKILENC éve közvetít házasságot Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. — Telefon (cégnélküli levelezés.)

JOBB vidéki uricsalád keres benő-sülés céljából jó házból való zsidó felsőrésszkészítőt. Nyugodt megélhetés biztosítva. Leveleket „Jó megélhetés” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja.

RABBIHELYETTES keres fiatal, szép leánya részére egy böcher-t, aki חורחה fölötte rendeltetik. Az illető magas fizetésű a jó-n állást kap nagy vidéki városban, lakást szép berendezéssel. Ajánlatokat „Mazeltov” jeligére e lap kiadóhivatala továbbítja.

ROMÁNIA egyik nagyobb városában lakó szép, intelligens fess magis leány férjhez men e hozzá hasonló, orth. válásos intelligens, jó módú urhoz — esetleg fiatal özvegyhez — 250 000 lei hozománnyal és ugyanannyi értékű kelményével. Esetleg fizetést adnak. Leveleket kiadóhivatalba „Ésesz Chajil” jeligére.

NAGYON SZÉP, fiatal, intelligens leány részére megfelelő parhiet ke estünk. A fiatal ember feltétlenül vallásos, intelligens és jó családból való legyen, biztos pozícióval, vagy valamely szakma bírásával. Hozomány 40.000 cseh korona. Csakis részletes, komoly ajánlatok lesznek figyelembe véve, melyek „Előkelő rabbicsalád” jeligére e lap kiadóhivatalába kéretnek.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda
Budapest, VI. Prófeta ucca 7.

Állást nyer.

SZEDŐNYOMÓ, ki önállóan dolgozik, állandó kondíciót nyer azonnali belépéssel, Holländer Izidor könyvnyomdájában, Békéscsaba.

SZOMBATOT TARTÓ oly fiatal embert keresek szesz szabadraktárhoz, szesz, bor és sörnagykereskedésbe, likőr- és gyümölcs-palínkagyáramba, akinek nagy gyakorlata van e szakmában és vevőknek el tud adni, azok kiszolgálásában tevékenyen részt tud venni. Ajánlatok „likörgyár” jeligére a kiadóhivatalba.

PÁLINKAFÉLÉK és gyamatáru eladásában jártas ügynök felvétetik. Ötvös-utca 24. I. 16.

Állást keres

21 ÉVES fiatal ember, gazdaságban jártas, óvadékkal gazdaságban vagy máshol állást keres. „Szombattartás” jelige.

TANULÓNAK adnám 4 középiskolát végzett fiatal, rőfös üzletbe, kőserkosztra. „Szombaton zárva” jeligére a kiadóhivatalba.

Különléte

ORTH. kőser kosztot, esetleg teljes ellátást jutányosan ad: özv. Schwarcz Salamonné, Budapest, VI, Hajós ucca 26. II. 13.

SEMMERING Pension Hirsch, Fürstenhof, Elsőrangú modern ház, folyó hideg-melegvíz a szobákban. Központi fűtés. Prospektus. Orth. kőser. 1000 m. tenger felett.

BEVEZETETT BORÜZLET kis-mértékbeni engedélyvel, jelentős kőser-bor fogyasztással, nagyobb vidéki városban átadó. 6-7000 pengőt igényel. „Kész parnoszó” jeligére a kiadóhivatalba.

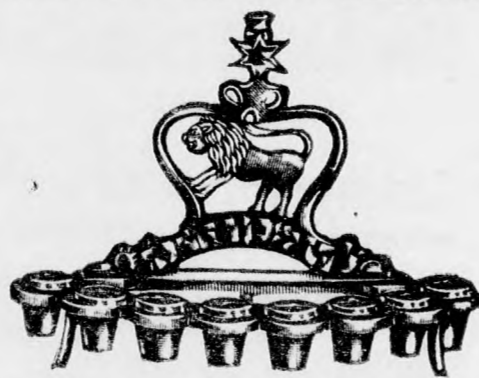
VILLANYERŐRE berendezett laskakészítő gépek, melyek teljesen jókarban vannak, eladók. Rosenberg Gyula, Salgótarján.

Jüdische Gebräuche

„Minhage Jisroel utkonajs” nebst Gebräuche des Nojda Bijehüdo, Reb Elije Wilner, Chassam Sojfer z. c. l. 4 österreichische Schilling; דבר בערו 5 grosse Bände (Tefilo 1 Majse, Tarjag Micves, Pirke Oves, auf die תורה, Dröse's zu jeder denkbaren Gelegenheit, wie Bar-mizwe, Hespel, Roshasono, Jomkipur u. s. w.) 25 Schilling; „Simchas hanefes”, műszer mit Dinm für das ganze Jahr 5 Schilling; „Ben melech vinozir” schön mit „Een maskil” 3 Sch.; „CEENÓ ÜRENÓ” gebunden 8 Sch., auf Haftoje's 4 Sch. — Alle diese Sforim in deutscher Sprache mit jüdischen Lettern. Ausserdem „Dovor heitoj” von hervorragenden D. rsonim in hebräischer Sprache, 2 Bände, 10 Sch. Nur gegen Voreinsendung des Betrages.

J. KRAUS, RABBINER,
LACKENBACH, (Burgenland.)

In Ungarn beziehbar auch durch:
KRAUS ZSIGMOND
borkereskedő,
Budapest, VI., Király-utca 32

MENORAK

különböző nagyságban gyári árban kaphatók

MIRA

RÉZÁRUGYÁRBAN

BUDAPEST, VII.,
KAZINCZY-UTCA 47.
Telefon: József 128-26

ZSIDÓ UJSÁG

A magyar orth. zsidóság hetilapja.

Megjelenik hetenkint egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: József 425-90.

ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT ז"ל

ELŐFIZETESI DÍJ: 1 EVRE F 20.—
P 10.—
KÜLFÖLDRE: 1 : P 22.—
Postascheckekontó-szám: 50 791.

Reich Koppel főrabbi az erdélyi tóra-gyalázásokról

— Saját tudósítónktól. —

A nagyváradi és erdélyi hajmeresztő események egyik legbekiáltóbb mozzanata a zsidó tempolmok feldúlása és a bennük levő tóratekercekek gyalázatos elpusztítása volt.

Ezen szomorú eseményekkel kapcsolatban főt. Reich Koppel főrabbi ur munkatársunk előtt, le-sújtott hangulatban, a következőket mondotta:

Mit szóljunk e barbárságokhoz? „Oj leonájim sekach sojmojsz”. „Jaj a füleinknek, hogy ilyesmit kell hallaniok”. Ki hitt volna ennek lehetőségében?

280 év óta (נתינת ת"ח) nem történt hasonló eset, mint a mostani, hogy brutális kezek az összes valások által magas becsben tartott szent tórákat megbecs-telenítsék. De akkor, a híres „Sach” idejében vad kozák hordák nyomultak be lengyel országi testvéreinkhez, nem pedig mint most, egyetemi hallgatók.

És elégették a szent tekerceket 680 évvel ezelőtt is Páris piacán. Rabbi Meir mi-Rothenburg id-jén, aki elzokogta az eseményt a „Saali Szerüfo Boés” kezdetű gyászimájában, amelyet Tisobev-kor most is mondunk.

De akkor középkori vakbuzgó-ság uralkodott. És Nagyváradon? Csak az okatlan gyűlölet és országromboló féktelenség.

Minden kulturembernek meg kell döbbennie ennyi elvadulás láttára, de a zsidó emberhez különös nyomatékkal szól a szentírás szava: „Kol besz jis-roel jukü esz haszrefó aser szoráf hasém”.

Minden egyes hitsorsos sí-rassa a nagy csapást, amely a zsidóságot érte (ל. תיקון ספי' תיקון) és hatványozott mértékben fokozzon I-tennek tetsző („micz-vó” és „maaszim tojvim”) nemes cselekedeteket.

Helyszini szemle a váradi templomokban

— Kiküldött tudósítónktól. —

Nagyvárad, dec. 14. A bukaresti miniszterium vizsgáló bizottságot küldött ki a rombolások színhelyére. A neológ „Cion”-templomot a romlás éjszakája óta rendőrszert őrizte és oda senkit nem engedett be. Most, hogy megnyílt a templomudvar kapuja és beléptek a templom előcsarnokába,

a vizsgáló-bizottság réműlettel állott meg a Cion-templomot feldúló rombolás láttára.

Az, ami a Cion-templomban történt, nem antiszemitaünetetés, hanem minden vallásos keresztény emberrel is fellázító i-tentelenség,

templomgyalázás, szentírásmegszentségtelenítés volt. A templom ajtóit baltákkal, szekrécekkel, feszítő vasdarabokkal hasogatták fel.

A padsorokat felborították. A legtöbb templomülés szekrényeit felfeszítették és azokból az összes drága imakönyveket, társzokat kivitték és elhurcolták magukkal. Az összes villanycsillárokat, kandelabereket, porcellán gyertyaágókat izzéporrá zúzták. A frizláda előtti szöszék és a kántor imopadja vasbeion emelvénye körüli erős vasrácsokat is nagy erővel lerombolták és az emelvény vasbeion alapzatát is több helyen felszakították. A szó-

széket valóságos pozdorjává zúzták, úgy, hogy csak néhány faszilánk maradt belőle.

Ezután kétségtelenül baltákkal, feszítővasakkal, csákányokkal — rontottak a tórákat őrző frizlá-dara és

tizenkét, ezüst „klé kojdes”-sal ékesített tórárt raboltak el és szentségtelenítettek meg.

A földszinti templomi ülőhelyen végzett vandál rombolás után az emeleti női ülésekre vonultak fel. Ott is felörték az ajtókat, a padsorokat, erkélyeket, a csillárokat izzéporrá zúzták. A hiúközség nemes edományozói névsorát feltüntető táblát, valamint a halottak

A nagyváradai rabbinátus rendelkezései

— Vasárnap, a tórafoszlanók temetése napja, általános böjt —

Az elmúlt szomorú napok siratására és gyászolására a „bész-din” elhatározta, hogy a folyó hét héifőjén és csütörtökén minden templomban, ill. imaházban legalább tizen böjtöljenek.

A következő vasárnapra (a chanuka előtti napra) általános böjt rendeltetett el. Mindhárom napon reggel szlichesz mondatik és a tisoboevi siralmaknak a tóra el-égetésére vonatkozó „saali szerűfő” fejezeie. Ezenkívül vasárnap délután egész Tehilim és egy, a rabbinátus által megszerkesztett alkalmi ima mondatik.

Kötelezővé tette a „bész-din”

a tiffin és a mezuzók megvizsgálását.

A város polgárai felkértek, hogy a birtokukba jutott tóra-darabokat, tradíció szerinti eltemetésük céljából, mely vasárnap fog megtörténni, szolgáltatassák be a rabbinátusnak.

Végül határozni fog a rabbinátus a gyásznapoknak örök időközön való megemlékezéséről.

Amint értesülünk, hasonlóan intézkedtek a többi meggyalázott városok (Bánffy-hunyad, Kolozsvár stb.) rabbinátusai is.

Hitközségeink részvéte

A rettenetes csapással sújtott erdélyrészi hitközségekkel szemben a magyarországi testvérhitközségek szíveskedő részvéte nyilvánult meg.

A nagyváradai és kolozsvári hitközségekhez százzámra érkeztek a részvétlélvirok a budapesti és vidéki hitközségektől. A budapesti orth. hitközség meleghangú leveleiben is igyekezett testvérhitközségeink fájdalmát enyhíteni.

A vidékről több helyről kapunk jelentést gyász-tentiszeletek és böjtök rendezéséről.

Igy Sarkadon Grosz Manó főrabbi és Sarkadi László hitk. elnök az elmúlt vasárnap gyász-tentiszeletet rendeltek el. A hitközségi tagokon kívül megjelent a ref. egyház küldöttsége, Szathmáry lelkes vezetésével, a községi előljáróság Bor Áron főbíró és Nagy Zoltán főjegyző vezetésével. Megjelent az

egész fősolgabírói kar: Zih Károly járási fősolgabíró, Tatár Géza tb. fősolgabíró, Miskolczy szolgabíró, Büttei Károly polg. isk. igazgató, Puskás Albert tanár, Pap Samu ref. isk. igazgató. Képv. etette magát a r. kath. egyház, egyéb hatóságok és körök. A hívek a földre ülve elzokogták a »tisoboev»-i conidák »saali szerűfő» szakaszát, amelyet Rabbi Meir Rothenburg a tóra el-égetésének megsiratására szerkesztett. Ezután Grosz főrabbi költői szárnyalású gyászbeszédet tartott, felhívta az ország összes felkeltéit; vegyen mindenki részt a gyászolásban, mert — ugymond — »hallgassátok csak kedves magyar testvéreim, a szomszédban szenvedő testvérek fájdalmas sóhaját: egyek vagyunk a szenvedésben. Legyünk itthon is egyek a hazaszeretében és a nagy átfogó szeretet elvezeti imánkat I-éhez. Ha a világpolitika megtevesztett utjain, ha a fondorlatos világdiplomácia berkeiben keresztül nem juthatunk el a mi igazságunkhoz, úgy könyörgő fohással az Örökkévalóhoz, az igazságos világbíróhoz fordulunk és a köszívű hitilmasok helyett a könyörületes Ég hallgassa meg fohásunkat.» A főrabbi beszéde mély benyomást tett az összes jelenvotakra. A gyász-tentiszelet az »Av-horachmim» imával fejeződött be.

Ö véget vet a sötétségnek

— Chanukára —

Írta: HALASZ FÜLÖP, Sárospatak.

»Ö véget vet a sötétségnek!« A mindenható nagy I-ten, ki irányítja az emberiség történelmi útjait, előre elhatározta, hogy a homálynak országa, a sötétség birodalma csak átmeneti korszak lehet de nem a végcél. Ő, a népek Atyja, nem azért szólította létbe az emberi nemet, hogy az termőföldje, melegágya legyen a gonoszságoknak. Lehetetlenség, hogy a földi élvezetek habzó serlegének színültig való ürítése képezze hivatását az emberi életnek, mert hiszen akkor az emberi élethivatás színvonala semmivel sem volna magasb az állaténál. Sőt az ember súlydát állapotára mutatna az a körülmény, hogy ő még ama szellemi adományokat is, melyekkel a Teremtő őt kiténtette az állatival közös célok szolgálására használja fel. Minő erkölcsi sülyedségre vallana az, hogy ha az ember ama alantas ösztönök kielégítésére teljesen eltipráná a keblének bensejében megnyilatkozó jobb érzést. Teljesen elnémitaná a megmozduló lelkiismeret égi szótát. Erkölcsi homály borítaná el akkor e földi tereket. Erkölcsi halálnak válnék zsákmányává akkor az egész emberi élet. De I-ten a világosságnak, az erkölcsi létnek birodalmát akarja megalapítani itt a földön. Ezért: »Ö véget vet a sötétségnek«, »meghatározz«, hogy hány esztendő teljék el homályban. Igenis, I-ten véget vet a sötétség birodalmának, elűzi a sötétség hatalmát.

A mi szent Tóránk az a hatalmas fátyla, melynek világossága hivatott a szellemi homály elűzésére, s a mi népünk, Izrael, rendelkezett oda az i-teni Gondviselés által a világtörténelem szinpadára, hogy magasra emelje ama világító szövétneket. Izrael a világosság hordozója, terjesztője. Izraelnek a Tóra elveit és parancsait követő, megvalósító életmódja sugárzó világosság, része és terjesztője az

i-teni világosság birodalmának. Ahová a Tóra szelleméhez hű, a Tóra szellemében élő z idő lép o' a vele és benne a világosság birodalmának egyik fénylő hőnöke lép.

Csakhogy szomorúan tapasztalhatjuk az i-teni világosság világtörténelmi heroldja, Izrael sorsának szemléleténél, hogy csak ritkán mosolyog fölötte földi hatalom bírásának sugárzó napja, de annál gyakrabban — mint a közel-múlt erdélyi rémnapokban — süvít sorscsapásoknak ádáz törgetege felettte, s annál gyakrabban ostromolják meg vészhozó hullámok az ő fennmaradásának alapköveit.

»Álnok embereknek árvizei rettentettek meg engemet«, — ez Médiára vonatkozik, mondja a midrás. »Az alvilág kötelei vetek körül engemet«, ez Jóvon (Görögország). Médiában magát a zsidó népet akarta megsemmisíteni Hómón, miglen a görög-szür Antióchus a zsidó nép éltető lelkének a Tórának megsemmisítésére törekedett. Antióchus Epiphaneus nem akarta megsemmisíteni a zsidó népet, sőt államába akarta beolvasztani azt. Csak az ő benső lényegét, szellemét akarta átalakítani, megmásítani, akarta a görög szellemnek, világnézetnek megnyerni. Ennek révén vélte legbiztosabban és legtartósabban odakapcsolni a zsidó népet az általa uralt állam érdekköréhez. De a Tórának hatalmas várfalain megtört a syr-görög zsarnok eme hő kívánsága. Ezért tehát a Tórára, a görög világnézettel homlokegyenest ellenkező zsidó népszellem eme örökös kutterforrására próbált megsemmisítő csapat mérni. Antiochus. S ezen cél elérésének érdekében félretett minden emberi érzést, kiméletet, porba tiporta a jog és igazságérzet legelemibb követelményeit, sikketté vált az emberi érzések szótára számára. Csakhogy elszámította magát a zsarnok. Ő vakon hitt a nyers

erőszaknak mindenekelőtt diadal-maskodó hatalmában, de Izrael el-lentálása bebizonyította neki, hogy az emberben lakozó i-teni síkra a meggyőződés szent ereje fölött nem vehet diadalt a vad és vak testi erő. »Ezek hadi székerekkel és harci paripákkal, mi pedig megemlékezünk I-ten nevéreől és ve-e győzedelmeskedünk.« Fényes győzelmeket arathatott a görög szellem nemzetek fölé, de ama nép szel eme fölött, melynek az volt a hivatása a multban és marad a hivatás a jelen és jövőben, hogy ő »miz-roch« világosság birodalmának uralmát hozza meg a homályban, az erkölcsi halál országában l. kök. ak, — fölötte nem arathatott diadalt. Mivelhogy az a nép a Tórában bírta az ő léte gyökereit, ama i-teni kinyilatkoztatásban, mely vaspáncéliként óvja meg Izraelt az elbukástól.

Fölkeltek a Makkabeusok, mint a sasok szálltak és megmentették a Tóra szövécnekét, megtisztították az ősi szentélyt az érzékies csákkal felfegyverkezett pogányság undokságaitól és újra ki-lobbantották a Tóra égi menóra lángjait.

Erről beszélnek nekünk a Chanuka-ünnep nyolc estéjén ki-lobbanó lángocskák, amelyek a Tó. avilágosság birodalmának megmentését akarják feidézni emlékezetünkben. Emlékezzünk vissza ama csodákra, melyeket I-ten a multban tett a mi Tóránk világosságának megmentésére s a multból meritünk mi bizalmat és reménységeit a jelen és jövő számára. Ezen chanukai csodákból meritünk reményt és vigaszt a leg-utóbbi napokban a zsidóságot ért borzalmas katasztróákkal szemben is. Hiába bántalmazta a ma jövönja, az oláh, — zsidó testvéreinket hiába dulta fel a szentélyeinket és semmi itett meg Tó atekersekét. A tóra világosságot a sötétség e hordái sém képesek megsemmisíteni. A Chanuka öntse belénk tehát a bizalmat, hogy de eng majd egy jobb jövő, amelyben majdan »Ö véget vet a sötétségnek.«

Mérték utáni
férfi és gyermekruhák férfiszövetek
 kőservászonnal.
 Valódi angol
 dús raktára
Deutsch Mór és Fiai Budapest
 VÁROSHÁZA, KÁROLY-KÖRUT 28. szám.
 Engrosz eladás: Vilmos csásár-ut 6.

Ruhát a rászoruló szegény talmudistáknak

Az »Országos Tomché Jesivósz Egyesület« ismét megindította a tavaly is fényesen bevált ruhaakcióját. A »T. J.« a magyar zsidóság ezen nélkülözhetetlen intézménye, a jesivák támogatásának e tökéletesen működő szerve ezzel ismét tanujelét adta lankadatlan céltudatos munkájának. Mint a »Machziké Hadós« multheti salgótarjáni gyűlésén is megállapították, a legtöbb szegény bóchernél a ruhaszükséglet a jogcím a szemeszterközi vándorlásra. Ha tehát ellátják a rászoruló bócherokat ruhával, ezzel

a szemeszterközi csatangolásnak kérdése, mely ellen lapunkban már több ízben felszólaltunk, nincsen megvan oldva. A téli időszak különösen nehéz helyzetbe hozza jesiváinkat. Törekvő, buzgó bócherjaink rengeteget küzdenek a nincstelenséggel. Hidedg szoba, foszló ruha, néha a falat kenyér hiánya mellett foglalkoznak szent Tóránk tanáival. Hogy a »T. J.« ezen a szomorú állapotban segíthessen, a következő felhívással fordult a zsidó közönséghez:

כי תראה ערום ובסוטה או יבקע כשחר או יד או תקרא וה' יענה (ישע' נ"ח)
„Ruhá lant ha felöltöztetsz, mint hajnal dereng fenyed. Fohászskodol, a Mindenható meghallgat”. (Jes. 58.)

Sürgős kérelem

minden nemesen érző zsidóhoz!

A katasztrofális általános gazdasági helyzet borzasztó hatása jesiváinkra csak most bontakozik ki teljes egészében. Itt a tél minden szigorával és bocorjaink nagy részének nincs még a legszükségesebb ruhaneműje sem. Lerongyolodva, fűtetlen szobákban tanulnak. Ezen segíteni kell! Tennünk kell valamit! Azonnal! Ifjaink egészségéről van szó!

Zsidó Testvérek! Mindenkinél akad valami nélkülözhető ruházati tárgy. Szükség van mindennemű alsó és felső ruhára, valamint lábbelire. Adjon mindenki valamit. Köszönettel fogadjuk a legcsekélyebbet és a legkisebb értékűt is.

Aki akar adni, tud adni. — Aki tud adni, köteles adni!

A Tomché Jesivósz Egyesület

Központi Bizottsága.

Küldemények (lehet bérmentetlenül is) címe!
TOMCHÉ JESIVÓSZ ruhaosztálya GYŐR.

Az adományok a „Zsidó Ujság”-ban lesznek nyújtva.

A felhívás, mint értesülünk, már eddig is visszhangra talált. Már is érkeznek a szeretet csomagok a »T. J.« központjához, amely azokat a rendelkezésére álló pontos adatok statisztikája alapján szétküldi a rászorulóknak. Különös figyelmébe ajánljuk a zsidó textilesek ru-

ha és cipőkereskedőknek, a »T. J.« szívhez szóló felhívását. De reméljük, hogy a zsidó közönség minden tagja e valóban nemes és szent akciót hathatósan támogatni fogja, hogy a »T. J.«-nek módjában legyen az összes jesivákban az összes rászorultakat felruházni.

PEHELYKÖNNYŰ
MODERN

PARÓKAK
VAGO VIKTOR

minden méreiben és színben állan óan nagy választékban. A MODELLEK KIPROBÁLÁSA DIJTALAN — Leszállított árak. — BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-UT 57. SZÁM. — Telefon: József 441-78. —

Teaestélyeinek sikerét

ROTSCHILD TEA
(Ceylon G.öngve) biztosítja!!
— INGYEN TEAKÓSTÓLÓ! —
Annak igazolására, hogy t-aminóségeink a legkiválóbbak, minden érdeklődő nemesültetvényű teáimból EREDETI OROSZ SZAMOVÁRON KÉSZÜLT INGYEN kóstolót kap!
— Legyen szerencsém!

Tea és kávékülönlegességek szaküzlete
Kotányi János
főraktára
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 7.

MENORAK

különböző nagyságban gyári árban kaphatók

MIKA

RÉZÁRUGYÁRBAN

BUDAPEST, VII.,
KAZINCZY-UTCA 47.
Telefon: József 128-26

Kóser-szappant

csak az egyetlen szombatot tartó „HUNGÁRIA” szappangyárnál vegyünk megbízható, kiváló minőségben.

Megrendeléseket kérünk:

HUNGÁRIA
VEGYÉSZETI GYÁR
Budapest.

Iroda: VIII., Vay Ádám-u. 8.

Hős Makkabeusok!

— Chanukára —

Hős Makkabeusok! Nevetek dicső fogalomává vált az akarat, az erő, a bátorság és hősiesség együttes kifejezése. Emelkedtek örök időkre élni fog az igazi szent mártíromság nemes példáként. Ti megmutattátok, hogy a mártíromság nem csak egyszerűen a halálmegvetés. Csak gyáva az, nem martír, aki rá vagy eszméire és meggyőződésére zuduló serecséltenség elől a megsemmisülés felé menekül; némán, megadással a halál karjaiba veti magát. A szent eszmékért, nemcsak meghalni, de élni is kell. Élni és harcolni. Élni az eszmékért és harcolni az életért; a közért, testvéreinkért, magunkért, hogy szent eszméiket megvalósíthassuk, hogy meggyőződésünk igazát a világ színe előtt diadalra vihessük. Élni és csak aztán — ha kell meg is halni.

Meghalni, úgy, mint vezéreket Juda Mákábi — Juda, a Makkabeus, ki az ellenség vértől pirosra festett karddal a kezében esett el I-tenért, hitéért, vallásáért. Meghalni, úgy, mint Juda a Makkabeus, nem csak az eszme miatt, de az eszme végett.

Matiszjohú és fia! A ti érdemeitek nem csupán az, hogy ti a maroknyi csapattal vitézl szembe száltatok Antiochus félelmetes hadseregével és azzal dicsőn megvittatok. Hogy megtisztítottátok az országot a zsarnokoktól, felszabadítottátok az ellenség járma alól. Hogy mentesítettétek a mózesi tan népének tiszta erkölceit a hellénizmus mételytől. De cselekedetek örök időkre a zsidó nép szívébe oltotta a remény zsenge zöld palántáját. Tetteitek mindenkor csüggedő zsidó fiainak lelkébe vetette a bizalom — édes gyümölcsöt termő — fájának gyökereit. Bátorságtok kitartásra, önfeláldozástok lankadatlanságra bírta az idők végtelenségéig az ősi nép számkivetett, leigázott gyermekeit.

A zsidó nép nem állít mártírjainak emlékoszlopokat, nem épít vítézeinek diadalkapukat. Nem szentel vértanuinak ünnepnapot, már csak annál az egyszerű oknál fogva sem, mert akkor egész élete ezerszeres vértanu ünnepnap lenne.

Mégis ti oly nagyot, mártírtársaitoktól oly kiválóat, oly maradandót műveltetek, hogy benneteket mindazonáltal megillet egy méltó ünnep. Ti oly nemeset alkot-

tatok, hogy benneteket méltán megillet az utódnemzedékek hódolat-teljes zászlóhajtása.

És mi hódolatteljesen zászlót hajtunk, ünneplünk benneteket, Chanuka szép magasztos ünnepén. Hálazsolozsmákat rebesgetünk az Urhoz, hogy vitézségeket győzelemre és szent eszméiteket diadalra vitte. És a nyolc lángocska, az éj sötétébe bámuló nyolc olajmécs sercegő lángocska, mely I-ten fenéges csodáit hirdeti, is ragyogólag sugárik nevetekre. Villamosfényezőrók hatalmas csóvajánál ra-

gyogóbban veti kicsiny sugarait nagy, dicső nevetekre. Szellemeitek ott lebeg a kicsiny lángocskák felett. És e szellemeiktől hevített lángocskák uj tüzet lobbantanak szívünkben; a hit, a nemény, a bizalom éltető tüzet. E kis mécsesek apró világánál visszapillantunk a sötét századokra és e kis mécsesek apró világánál fogjuk megtenni utunkat az utóbbi szürke erdélyi pogromnapok sötétségében is az örök világosság felé.

Hős Makkabeusok! Nevetek, emlékeitek szívünkben, a zsidó nép szívében örökké élni fog!

Rosenbaum Gyula
Kisvárdá.

Leventeoktatás és szombattartás

— Az orth. központi iroda figyelmébe! —

Különös esetről értesítenek bennünket vidékről. Egyes helyeken ugyanis kényszerítik a leventeoktatók a zsidó ifjúságot, hogy péntek este az elméleti oktatáson résztvegyen, sőt azt kívánják, hogy szegye meg a szombatot írással. Most, hogy a legújabb rendelet szerint a leventeoktatók hatósági közeg jellegét kapták, a dolgoknak igen komoly következményei lehetnek. Az orthodoxia vezetőségének tehát a dolgot sürgősen tisztáztatni kell az illetékes körök-nél. Mint a »Zsidó Ujság« már többször megírta, az Orsz. Testnevelési Tanács (O.T.T.) 2058-926 sz. rendelete alapján a zsidó ifjúság nem kényszeríthető szombaton való gyakorlatozásra. Ha egy-egy leventeoktatóban kis rosszakarat vagy deplaszirozott tulbuzgóság van, egyszerűen kijelenti, hogy az

elméleti órákon való írás nem meríti ki a levente-gyakorlatozás ismérveit, tehát az említett rendelet nem mentesít írás alól. Igaz ugyan, hogy a zsidó vallástörvények legfelületesebb ismerője is tudja, hogy: ha a gyakorlatozás alól történt felmentés, akkor az írás alól annál is inkább, de az esetleges elfogult leventeoktató előtt nem lehet argumentálni a kalvoch ojm er-ekkel azaz: ho'mi következtetésekkel, hanem az ő számára világos rendeletek szükségesegek.

Nem kételkedünk azon, hogy illetékes helyeken tudják méltányolni a levente-gyakorlatozás fontosságán kívül a vallás-megtartás felbecsülhetetlen értékét is, az állam rendjének szempontjából. De az illetékes köröknek előbb fel kell világosítani!

ZSOLDOS magántanfolyam

VII., Dohány-u. 84. — Telefon: J. 424-47

Előkészít középiskolai magánvizsgálra.

Orth. kóser elsőrendű teavaj, turó, tejfel, Niszelnél BUDAPEST, ROMBACH-U. 16. (Az udvarban.)

A legfrissebb talmud-gyalázás

— Irta: ULLMANN SALAMON, Debrecen —

Az egyik reformzsidó héralap, mely az utóbbi időben az uniókációs törekvések nagy harso. á át futja, mindenféle hamis hangú f. á zisokkal szinezve, f. h. 8. számában «A nő mint szépségideál a Talmudban» cím alatt közölt cikkében, a vázolatosság kedvéért, egy megdöbbentően meész talmudgyalázást követ el. Johann Andreas Eisenmenger, Johannes Pefferkorn, Jakob Hochs r ten, a sok talmud-gyalázó eme legkiválóbbjai egyszerre kis legények lettek, mert ők sem mérészték a Misna és a Talmud szent nagy alakjait, mint női testcsábok gyarló imádóit az utókor elé állítani.

Miután ezen talmudgyalázó lapnak sok orthodox zsidó olvasója is van, sőt titkos orthodox támogatója is akad, józan észsel meg nem magyarázható az ilyen, a valást destruáló, koholmányok és ferditések leközlése.

Rabbi Akiba-ról meséli a Talmud, mondja a nevezett lap cikkírója, hogy »midőn meghallotta, hogy Turnus Rufus felesége, aki római nő volt és csodás szépség hírében állott, meghalt, sirva fakadt. Holott pedig Turnus Rufus a zsidó nemzet zarnoki elnyomója volt. «Rabbi Akiba a taníták legnagyobbja volt. S tudását v l mint nagyságát egy asszony k Kalba febu a leányák köszönheti, ki csodálatos szépségű nő volt. Rabbi Akibának sok ezer tanítványa és híve volt, akik szomiuhoztak tudása és szellemére, később martyrhalált halt a hité t s életében mégis lelkesedett a szép nőért, valóságos regényt játszott egy dús gazdag férfiú szép leányá v l, akit úgy szerette, hogy a kedvűrt a talmud tanulmányozás r adta magát s azzá lett, ami volt»...

Ezekkel elentétben a Talmud előadásából a következőket tudjuk meg: Tinnius egyik hadvezére volt Titusnak, a kegyetlenségekben méltó, sőt tultevő követője. Rufus lefordítva hadvezér, Turnus a Tyrannus szóból ered, innen a történelmi neve Turnus Rufus: ke-

gyetlen hadvezér. Azonban a felesége nemes szivű nő, ahol csak tehette, megvédte a zsidókat, anyagilag is támogatta őket, amint nemes cselekedetei több helyen meg is vannak örökítve. A Talmud Nédóim traktátusán k 50. lapán (lásd a Ra n-t is) a következőket találjuk: Rabbi Akibának és tanítványainak pénzre volt szükségük és Turnus Rufus feleségéhez fordultak pénzkölesön kérésükkel, aki azt válaszolta: adok, azonban az Uri-ten és a tenger legyenek a jótállói. Amidőn a visszafizetési idő elkövetkezett, R. Akiba beteg lett s így Turnus Rufusné a tengerpartra ment s a következő szavakkal fordult a jótállóhoz: Világ U a! Tudomásod van róla, hogy az egyenes adósom beteg, tehát téged kérlek az adósság visszafizetésére. Alig, hogy befűezé beszédét, a tenger hulláma egy dobozt vetett a lába elé, százszoros értékű drágaságot tartalmazza. Magához vette és hazatért. Napok mulva Rabbi Akiba megvívult, felkereste Turnus Rufusné t, hogy adósságát megűese. De nem fogadta el, mert m n' monda, a jótálló már megfizette helyette, sőt a többlet is oda adta R. Akiba Akibának. Ez is kérte Rabbi Akibának nagy vagyonát.

Turnus Rufus és rabbi Akiba között gyakori volt az éles vita és az mindenkor Turnus Rufus vereségével végződött. Egvizben igen megbántva érezte magát rabbi Akibától és hazatérve, felesége megkérdezte, miért oly rosszkedvű. Elmondá, hogy rabbi Akiba rendkívül felinge elte. Erre — azon indokálással, hogy a zsidók l- tene s i g o r u a n e' tilt' a nekik, hogy a nők csáb-jain k hódoljanak — enge' élyt ké t hogy felkereshesse rabbi Akibát, hogy az ő rendkívüli szépségével romlásba e tse ő t. Föl is kereste csábítóan lenge öltözékben rabbi Akibát, ki először kikörözt elő t e, aztán sirt, vérsül örvendezett. Mit jelent sen ezen három dolog? Kérdé Turnus Rufus neje. A két elsőt megmagyarázom, a harmadikat nem szabad elmondanom, — szolt

rabbi Akiba. Kiköttem, mert «s e b ő s z ó m i t i p ó s z e r ű c h ő», s i r t a m, mert a szépségedet is a föld fogja elnyelni, mint minden halandót. Az örvendezés oka — amit nem árult el neki — az volt, hogy a »Rü-ách hakodjes» (az i-teni szellem) tudtára adta neki jelen alkalommal, hogy ezen tiszta szivű kiváló nő zsidóvá fog válni és az ő második felesége lesz. Turnus Rufusné távoztában azon kérdésére, hogy módjában van-e vezekeni, igenő választ kapott és meg is vezekelt, zsidó nővé vált. Rabbi Akiba valóban feleségül is vette később.

Hogy »rabbi Akiba életében mennyire lelkesedett a szép nőért és milyen valóságos regényt játszott a szép leánnyal» szintén az idézett talmudi helyen olvashatjuk el. Kalba Sebua leányák fe t ű n t ezen férfiúnak kiváló szellemi fölénye és megk te férjül. De, hogy mennyire nem vezette mindkettőjüket a cikkíró által annyira kidomborított »érzékiség, életvágy, nyilt lelkesedés egy szép nőért vagy férfiúért, világos szemüvegen át való nézés a világba, egy szép nő általi felvillanyozás, bizonyítva, hogy azonban esküvőük után közös elhatározással 24 évig volt rabbi Akiba idegen helyen, teljesen távol a feleségétől, a szent tórá t tanulni.

A szóban forgó lap cikke így folytatja tovább: «A talmud bö'csei világos szemüvegen át néztek a világba, nyiltan lelkesedtek egy szép férfiúért vagy nőért. Eldirsekdek leányuk szépségével és nem felj'ették el leszögezni, hogy »tiz mércé szépség adatott a világnak; kilenc mércét egészben a jeruzsálemi leányok kaptak, a fennmaradó tizedik mércé pedig az egész világ leányai és férfiai között osztott fel.» — A talmud Ki. usin 40. I p j a n felsorol 14 különböző dolgot, amelyek egy a kilenchez arányban különböző képen helyezkedtek el. Ezen 14 közül a szépség 9 mércéje Jeruzsálemben, míg 1 mércéje az egész világon. Sem a talmud, sem akár egyik magyarázója is nem említenek »szép leányokat.»

»Táanis traktátusának egy helyéből kitűnik, hogy pld. a szép szemtől annyira el voltak ragadtatva, hogy ha egy lánynak szép szem volt, már egészen szépnék tekintették. «Kálo se'nehó jofójsz en kol güfo corich bedikó.» A mennyasszonyt, kinek szép szeme van, szükségtelen szorgosabban megvizsgálni, olvassuk ottan. «És valóban, a jeruzsálemi leányok értettek hozzá, hogyan kell divat szerint öltözködni, puderezni és sminke'ni. Nem is titkolták szépségüket, hanem nyíltan eldicsekedtek vele és leánykérés ünnepén kacsintgatva odaszóltak a legényeknek: «Ifju ember, csak a szép leányokra tekintis, mert csak a szépért érdemes élni.» — Ezen elferdített beállítással szemben a valóság a következő: Táanis 24. lapján a Talmud elbeszéli, hogy szárazság csapása sujította a zsidókat és a »resgelüsze», a vezér, böjtöt rendelt el, az ezzel kapcsolatos imák elvégzésével együtt. De sa'nos eredménytelenül, az eső nem jelentkezett. Ezen esettel kapcsolatban mondja a talmud, hogy a tórában (Bamidbor 15. 24) »vehoj im mééné hoédó» a vezért a gyülekezet szemének nevezik, tehát a zsidóság képezi a testet és benne a szem a fejedelem. Ha a vezérnek, a szemnek szenvedni kell, mert a testnek hibái vannak, úgy keresni kell a gyülekezetnek orvoslandó hibáit. A felhozott allegorikus példánál, «Kálo se'nehó jofójsz en kol güfo corich bedikó.» szintén csak a nemes tulajdonságokat akarja a talmud kiemelni, akár csak »ajin jofe áchasz méar-boim, de semmiképen nem a »szép leányok» szép szemeitől voltak annyira elragadtatva, mint azt a cikkíró ur tévesen elképzei. A zsidó teológia temérdek allegorikus példát tartalmaz. Ugy az »ajin jofe», mint az »éneho jofajsz» a nemes szívet allegorizálja. Ami viszont azt a legényekre kacsintgató odaszólást illeti, reb Simon ben Gámliél (Táanis 26.) úgy beszéli el, hogy jeruzsálem leányai azt mondták: «Bochür! ne vesd szemedet a hű szépségre, hanem a családra, mert seker hachén vehevel há'ojfi, isó jírász hásém hi tiszhallól», tehát ép az ellenkezőjét a női testcsábok kultuszának. Igaz ugyan, hogy

a 31. lapon egy másik mondás 4 kategóriába osztja föl a lányokat minőség szerint és ezek közül a szépek híva kodtak is szépségükkel, de ezen egy csoport ténykedését csak elferdítve lehet talmudi dicsőítésként beállítani.

A reb Simon ben Gámliél és reb Eliezer ben Horkenesszel kapcsolatban tett megállapításaira, hogy a többi előadásaira, csak annyit, hogy részben koholmányok, részben a valódi értelmükből teljesen elferdítettek.

A lubawicsi rebbe az orosz viszonyokról

Mint a Zsidó Ujság annakidején megírta, a azovjet elfogatta a hírneves lubawicsi rebbet, mert jesi-vára gyűjtött. Németországi előkelő férfiak közbenjárására szabadonbocsájtották, de el kellett hagynia Szovjetországot. Rigában telepedett le és ott egy hírlaptudósítónak leírta saját tapasztalatai nyomá, milyen a zsidók helyzete a kommunista Oroszországban.

A gazdasági helyzet — mondta a Rebbe — katasztrófálisan szomorú. Eltűnt a régi jólét és a régi kereseti lehetőség. Az egész orosz zsidóság számára új foglalkozási ágakat kell keresni. Itt van legelőször a mezőgazdasági letelepítés. Ez a mozgalom nem mentes bizonyos hátrányoktól és hátrányos következményektől. Mert igaz ugyan, hogy nagy dolog zsidó tömegeknek az őstermelés útján megélhetést biztosítani. Már a lubawicsi rebbe nagyapja, a »Czernach Czedek» mű szerzője buzgólkodott a zsidó földműveskoloniák érdekében. A letelepítés tehát üdvös volna, ha nem kellené felni attól, hogy egy esetleges rendszerváltozás esetén a zsidó gyarmatok legelső sorban esnek majd áldozatul. Mindenesetre jó

A zsidó történelemből tudjuk, hogy amidőn a zsidó vallás ellenségei romlásba akarták juttatni Izraélt, mindig a női csábok kultuszát vették fegyvertársul. Bileam mondása: »veato hinni hojléch leámi lechó, ioczhó» a női csábok kultuszára adott tanácsot, aminek folytatását találjuk szent tóránk következő szavaiban: «Hén héno hojü livné Jiszroél bidvar Bileom linszor máál behásém al dvar Peajr», amidőn csufosan vétkeztek a női csábok kultusza következtében.

az, hogy a zsidó letelepítés zárt tömegekben történik. Mert ahol a zsidók tömegben laknak, ott előbb-utóbb felébred bennük a vágy a régi vallásosság szerinti életmódra. Ezt a vallásossági irányzatot más észre lehet venni az egyes kolóniákon. Egyelőre azonban ahelyett is, hogy a »Joint» által vezetett telepeken a vallásos élet elé nem gördülnek akadályok. De a szovjet kolóniáin még üldözik a zsidó vallást. A legutóbbi konferencián is meg t ő t é n t, hogy egy zsidó ember teljes vallásszabadságot követelt a zsidó letelepülők részére, mire — letartóztatták.

A földművelésnél még fontosabb a kézműipar támogatása a lubawicsi rebbe szerint. Az iparost sokkal kisebb összeggel lehet talpraállítani. Mihelyt az iparos függetlenítheti magát anyagilag, elnyeri a szovjettel szemben lelki és vallási függetlenségét.

Az elnyomott zsidóságban egyébiránt egyre erősebb a vallásos élet utáni vágyakozás. A templomok és a bész-hamidrosok egyre nagyobb látogatottságnak örvendenek. Ennek egyik érdekes szimptomáját mondta el a lubawicsi rebbe. Ha előfordult, ugyan, hogy rabbit, vagy tanítót letartóztaltak, mert hitoktatásban részesítettek kiskorúakat, tömegesen jelentkeztek nálam ügyvédek a védelmükre, oly ügyvédek, kikről nem is sejtettem, hogy zsidók.

Hőfehére csak Wesila mos

SIRKÖVER
a legelőbb árban kapha ok

מזבח

Adler J. SIRKÓRAKTÁRÁBAN

BUDAPEST, KÁROLY KÖRUT 7. SZAM.

Szombat és ünnepnap zárva.

Hajszálak kiirtása hölgyeknek arcról, karról, ráncok, szeplők, pattanások, összes szépség-

hibák szakszerű kezelése. — Szemölcsirtás: **Pollák Sarolta** kozmetikai intézete, Andrassy-ut 38. I. em.

„MIRACLE” hajeltávolítószert szétküldése utasítással 25 éve legelőbb,

Naplószerű feljegyzések Nagyvárad rémnapjaiból

A következőkben közöljük egy nagyvárad-i hívünk feljegyzéseit, amelyeket hozzánk level alakjában juttatott. A szaggatott mondatok vibrálása élénken visszatükrözteti a leki izgalmat, amelynek nagyvárad-i testvéreink egy hétig ki voltak téve.

Hétfő este. Reszket a toll a kezemből. Szombat óta Nagyvárad zsidósága állandó rettenetben él. Tudtuk, hogy csak a kormány beleegyezésével tarthat 5000 diák kongresszust egy határszéli városban, ahol még mindig hadiállapot és cenzúra van. A rémhíreket már szombat óta hallottuk. Tövisen bementek a banditák a vasúti vendégőbe, telerakták magukat és azután nem csak fizetés nélkül tavoztak, hanem lerombolták a vendéglőt.

A zsidó lakosságot fenyegetéssel kenyszerítették, hogy lakást adjon a banditáknak. Még az orthodox főrabbinál és a vízsnici rebbenél is akartak lakást rekvirálni. Vasárnap délután már megvitás és delután már lerángatták az embereket a villamosról. Minden kávéházba bementek, teleltek magukat és nem fizettek. Ahol megjelentek a kávéházban, az ott jelen voltak sürzösen eltávoztak. Hétfőn reggel feladták a boltokat. Deli 12 órakor már le volt rombolva a „Nagyvárad” c. ujság kiadóhivatala. Egész délután általános verekezés; 10—20-an rohantak egy járkelőre. Huzom saját szemével látta, amint a Park hotel elvezetésénél a rendőrség tényleg szemlélte a rombolást, de csak a közönséget kergette szét, nem a rombolókat. A zsidó kórházról leszaggatták a táblát. Negyedóránként hozzák hírül a remesebbnél remesebb eseteket. A város tele van katonasággal, de azok egy lépést nem tesznek a rombolók ellen. Az orthodox templomot őrség őrzi.

A gyárak megállítottak, mert a munkások családjaihoz siettek. Egy keresztény munkásnő sirva említette előttem, hogy a villamosban egy várad-i román diák lediktálta egy regátbelinek, hol vannak a legnagyobb zsidó boltok.

II.

Kedd délután. Egy rettenetes éjszaka után még rettenetesebb nap. Mindenünnen jönnek a hírek, hogy minden zsidó-gyermek embert megtámadnak. Szomszédunk leánya — keresztény — sirva jött elmondani, hogy látta, mint támadtak meg egy ismerős zsidó fiatalembert, fejbeütötték, vér borította el s mikor már a földön feküdt 20—30 huligán tovább verte és rugdosta. Többet elvezettek a rendőrségre, de ezek megtámadottak voltak, nem pedig a támadó banditák. A Park-hotel tulajdonosát, Weiszlovichot pezsgős üveggel fejbevágták s így tették hárcképtelenné Felig holtan vitték a kórházba. Késő éjjel főlármázták a kórházi főorvost, dr. Fischert, nem lehet-e Weiszlovichot bebörtönözni? Egy kórházi orvos felesége mondta nekem: háboru alatt sem volt ilyen tele a kórház. Egy keresztény úri asszony megbotránkozva említette, hogy több diákokat látott 30 csa. körüli nagy késekkel járnai es hadonászni az utcákon a rendőrök személtárára!

III.

Szerda délelőtt. Reszkelve írom e sorokat. Most tudtuk csak meg, mit jelent a porrom. Ó, hogy ezt meg kellett érnünk. A teleki-utcai új orthodox templom teljesen feladulva. Az egész berendezést összetörték. A szent tekerceket szétepték, részben elégették. rész-

Ceres-ételzsir

orth. **כשר**
a szokott kiváló minőségben minden fűszer-, csemege és élelmiszer-üzleteiben kapható.

Hutter József szappangyár
Olajipar részvénytársaság
Budapest, Erzsébet-körút 6
Telefon: J. 461—92, 93, 94, J. 408—92

ben sárba tiporták és bemocskolták. Ó, hogy a menyei bíró villáma nem sújtotta le az aljas csúrhéit! — Fuchs főrabbi ur saját szemével látta, hogy a neológ templomból 12 tóratekerces kivitték az utcára és elegettek. A templomban a romhalmaz között láncot lejtett a két nembeli diákság. És mindez a katonaság és a rendőrség személtárára történt. A mi házuk kapuit is háromszor döngözték. Éjjeli után 1-kor utoljára. Egész éjjel felöltözve ülünk s tehilim-et mondunk. Most mondja egy ismerősöm, hogy az ő környékükön 2 aktív katonatiszt lakásról-lakásra járt egy román diákkal. Ugyanis az történt, hogy egy megtámadott zsidó fiú egy huligant jól össze-vissza pofozott s ezt a fiút keresték most katonai segédlettel.

IV.

Csütörtök reggel. Tegnap este fele azt a hírt terjesztették, hogy Fuchs főrabbit egy jóérzésű román tiszt figyelmeztette arra, hogy meneküljön, mert az éjjel megfogják támadni a házat és mindent szétrombolnak. E híre mi is elmenekültünk és egy szomszédunkkal háltunk meg a pusztai földön. Mára kiderült, hogy a főrabbi házat az őrség megmentette. De egyre rettenetesebb esetek derülnek ki. A neológ templom előtt állomásozó tisztek egyike dühösen mondta, hogy azt a parancsot kapták: nem szabad a diákokhoz nyulni, akármit is csinálnak.

ZÁLOGCÉDULÁKAT kiváltak —
Székely Emil KIRALY-UTCA 51

Ékszereket briliánsokat
barkincit drágabban vesz
Terep-templomai személtárára
Telefon.

Értesítjük

a Teleky-tér

környékén lakó vevőinket,
hogy

**szalámi, kolbász-
áru, füstölthús- és
virstli gyártmányaink**

a következő helyeken
kaphatók:

Klein Vilmosné

VIII. Teleky-tér 1.

Schwarz Gábor

VII. Nepszínház u. 42-44
(Vasárnap egész nap nyitva.)

Grosz Béla

VIII. Teleky-tér 7.

ÁLLANDÓ-NFRISS KOLBÁSZÁRU, VIRSTLI-FÉLÉK, VALAMINT IZLETES FELVÁGOTTAK.

SKREK LIPÓT

orth. **כשר**

**szalámi és kolbász-
áru különlegessé-
gek gyára**

Budapest,

VII, Dob utca 27.

Telefon: József 424—17.

Egy másik eset is jellemző: Egy zsidó diák (a románok módjára) sipkásan jelent meg az utcán. Odalép hozzá egy rendőr, köve nyom a kezébe és haragosan mondja neki: mit tétlenkedik miért nem dolgozik? ... Most jönnek a hírek, hogy milyen rettenetességeket követtek el a huligánok az uton, táleszt és tefilivettek föl magukra és gunyt üttek az egész uton.

S mindez lehetséges egy európai országban! Vagy csak egy európai kormány képes arra, hogy diákszervezeteket tartson magának az adófizetők pénzén s velük szilárdítsa meg bandita rendszerét.

Wesilla mosás a legidálisabb

Eddig érnek a nagyvárad-i levelek. A levélíró bizonyára már értesült arról, hogy egész Európa tud a borzalmakról. — Kolozsváron is rettenetes foszlogatásokat végeztek a román nemzet jövő vezetői. Erről a következő hír számol be, amely nem foglalja magában a mávánházakon és vagyonokon végzett pusztítást és csak a zsidó intézmények káraitól szól: A kárbeclő bizottság a Tarbut zsidó iskolának okozott kárt 350 000 leire becsülte, a Miksa Kelemen utcában levő zsidó templomban okozott kár 5 millió 570 000 lei, a Kádár-utcai zsinagóga kára 1 200 000 lei, a Ferenc József uton levő neológ zsidó templom és iskolák összes kára 4 500 000 lei, a Malom utcában levő „Poale Cedek” templomban okozott kár 1 750 000 lei, míg az ugyancsak Malom-utcában levő „Besz Avrohom” zsidó templom kára 4 980 000 lei. — Itt is eleget ték és megcsufolták a szent Tórárt, valamint Csucsán, Bánffyhusyadon és Apahidán.

Hasznos ajándék. Szerkesztőségünkben bemutatunk egy szabadalmazott tölcsért, amelynek előnye, hogy ha a folyadék az üvegbe tüllozódik, egy csepp sem vész kárba, mivel a tölcser felülre, vagyis abban marad. Az ily minőségű tölcsereket úgy fűszereseknek és vendéglősöknek, mint borkereskedőknek és hasznosítókégeknek nélkülözhetetlen. Vevők és körzet-ügynökök forduljanak Baum Bernáthoz, Budapest, VII. Holló-utca 10.

Heiden Dóra

A Kazinczy-utcai orthodox templom vasárnap délután színültig megtelt érdeklődő és előkelő közönséggel. A nagy gyülekezet a »Hanna» gyermekvédelmi egyesület elnökének, Heiden Dórának szólt, aki egybekelési ünnepét tartotta dr. Rosenberg Alex new-yorki rabbi-val. A jelenlevők mindegyike érezte, hogy a szó legnemesebb értelmében zsidó erényekkel koszorozott teremtés ünnepén vesz részt.

Heiden Dóra egész fiatalon lányegyesületet alapított, de nem a divatos elnökösi játékra, hanem hogy komoly munkával elviselje, elővé tehesse a sorsüldözöttek napjait. Mély zsidóérzés vezette, amikor a szomorú emlékezeti időben a galíciai menekültek érdekében minden emberileg lehető megtett. Mindenütt vigasztalt, bátorított, ahol emberi fájdalom, nélkülözések és nyomor ütötte fel tanyáját.

Egyidőben bekapcsolódott a »Joint» filantropikus munkájába. Mikor azonban az adományozások megszűntek, Heiden Dóra nem tudott összetett kezekkel elmenni 50 elhagyott gyermek kérése mellett; megfogta kezüket, bevázta őket a fűtött szobába, párolgó ételt adva eléjük. Ő maga pedig önzetlenül, nem kimélve fáradtságot, rettenthetetlen energiával pihenő nélkül járt egyik fórumtól a másikig, hogy az 50 gyermek ne kerülhessen az utcára. Védeneci érdekében bejárta fél Európát. Ma már 250 gyermek kap ingyen izletes ebédet, részeseül orvosi kezelésben, elsőrangú kiruházásban és — last not least — nyáron egészséges vidéki nyaraltatásban. Munkásságát a Gyermekvédelmi, majd később az Embervédelmi kiállítás legmagasabb elismeréssel tüntette ki.

Heiden Dóránál szerencsésen egyesül a zsidó tradíciókon nevelődött »gemilusz-chesed» és »rachmonusz» érzéssel telített és zsidó szenvedés szomorú objektumával szemben modorra fegyverekkel küzdő ember. Széles rétegek érését tolmácsoljuk, amikor fehér mennyasszonyi csokrához a szeretet, hála, elismerés virágait kötjük bokrába.

Groszberg Ráchel.

HIREK

NAPTÁR

Sabbosz Vajésev, Kiszlev 23.
Sabbosz kezdete (Bpes') 3 ó. 50 p.
" kimenetele " 4 " 30 "
— Rojschojdes bencsolás. —
Vasárnap este beköszönt a
Chanükö-ünnep.

Sabbosz Mikéc, Kiszlev 30-ika,
Sabbosz-Rojschojdes és
Sabbosz Chanükö.
Vasárnap (dec. 25.) Rojschojdes
Tévész és Chanükö 7. napja.
Hélfő Chanükö 8. napja.

„Biografie des Ramba-
m“ címen kiadtunk jüdisch-
deutsch nyelven igen értékes
és érdekes történelmi leírást — a
nagy Majmonidesz életrajzát. Min-
den olvasónk, akinek előfizetése
legalább január 1-ig rendezve
van, kívánatra Chanuka-aján-
dékul megkaphatja. — Következő
számunk f. hó 30 án jelenik meg.
„Bibliai alakok“ c. cikksorozat-
unk befejezése a jövő számba
marad. — Hátralékos előfizetőin-
ket kéjük, hogy az előfizetést
nyomban rendezzék.

A bécsi főrabbi halála.
Kedd este hirtelen elhunyt dr.
Chajes H. P. bécsi főrabbi 51
éves korában. A mai modern zsi-
dóság egyik nagy alakját veszíti
benne.

**Az olaszliszkai főrabbi
Szegeden.** Az olaszliszkai fő-
rabbi Szegeden időzött a mult hé-
ten. Az orthodox imaegyesület tag-
jai nagy tisztelettel vették körül az
illusztris vendéget, aki Weinberger
Mihály kereskedőnél szállt meg. A
szegedi főrabbi fölkérésére a Tö-
rök-utcai orthodox imaegyesületi
templomban derosot is mondott, a-
melynél a neológ zsidóság előkelői

is megjelentek. Az orthodox ima-
egyesület elnöke Rosmann Dá-
vid ez alkalomból felavatta új há-
zát. A chinuchot követő lakomán
amelyet Blau Izsák (makói) ven-
dégülős arranzsált, az olaszliszkai és
makói orthodox főrabbin kívül dr.
Löw Imánuel felsőházi tag, dr.
Biedl Samu hitközségi e'nök mon-
dottak beszédet, amelyek mindegyi-
ke a jelenlévők számára igen mély-
hatású élmény lesz. M. L.

Hitközségi élet vidéken.
A nógrádmegyei Nagyoroszi-
ból írják lapunknak: »A nagyroszi-
i hitközségi kerület a napokban tar-
totta Rétságon évi közgyűlést, a-
mely elhatározta, hogy Nagyoro-
szin 8000 pengőért rabbi-székházat
vásárol. A »Zsidó Ujság« propa-
gandájától áthatva a közgyűlés a
hitközségi járásban a palesztinai
földrendés károsultak javára egy
hat tagu gyűjtő-bizottságot küldött
ki. A régi tisztikar egyhangulag
lett újból megválasztva: Kiszner
Mór elnök, Blau Adolif alelnök,
Berger Bernát pénztárnok, Bis-
chitz Armin jegyző és d. Lenkei
Sándor ügyész.«

**A palesztinai földren-
gés-károsultak** részére vet-
tünk: Grosz Manó, főrabbi, Sar-
kadi, 50 P. (A főrabbi és Sarkadi
László hitk. elnök gyűjtésének el-
ső részlete, amelyhez hozzájárul-
tak: Sarkadi L. hitk. elnök 20,
Sarkadi Cukorgyár 10, Lazarovits
Gábor, Vámos Herman, Kovács-
Albert és Weisz Lajos 5—5 P.)—
Kiszner Mór, hitk. elnök, Nagy-
roszi (a hitközségi kerület gyűj-
tésének egy része) 44 P. — Dr.
Adler Ignác, főrabbi, Gyula (tem-
plomai feljánlasok) 40 P. Össze-
sen 134 P. **A „Zsidó Ujság“
eddigli közvetlen gyűjtése
1261 P.** — A gyűjtéseket ren-
deltetési helyére juttatjuk.

Főispán és főrabbi. Sar-
kadról jelenti tudósítónk: F. hó 9.
én a bihari főispán Sarkad közsé-
ge meglátogatta. Grosz Manó főrabbi
és Sarkadi László hitk. e'nök veze-
tésével küldöttség jelent meg a fő-
ispánnal. Grosz főrabbi meglehan-
gu üdvözlő beszédét azzal az ima-
szerű óhajjal fejezte be, hogy »mi-

előbb Nagyváradról intézhesse
méltóságod nagy Biharország ügye-
it.« A főispán melegen megköszön-
te az üdvözlést és ismételtlen han-
goztatta, hogy ő mindenkinek az
ügyét — felekezetre való tekintet
nélkül — szíven viseli és bárki is
teljes bizalommal fordulhat őhozzá.
Végül pedig az összetartásra szó-
litotta fel a község lakóit, mert —
ugymond — »az összetartás lesz a
biztosítéka annak, hogy kívánsá-
gunk teljesüljön, hogy elérjük azon
boldog napot, hogy Nagyváradra
bevonulhassak.« Végül a főispán
melegen érdeklődött a község vi-
szonyairól.

Kisvárdáról jelenti tudósi-
tónk: »Szabolcsbáka, a kisvárdai
főrabbi kerületéhez tartozó fiók-
hitközség, rituális követelmények-
nek megfelelő fúrdót (Mikvén) épi-
teit, azt a napokban a főrabbitól
kapott utasítások értelmében fel-
avatta és nemes rendeltetésének
átadta. A fúrdó felépítése a kis
hitközség tagjainak, valamint
Zucker Henrik budapesti és Gut-
mann Emánuel nagyszőlősi lako-
sok áldozatkészségének köszön-
hető.«

Hírb-hírek Dr. Berger Ar-
zénné, a széles körökben ismert
nagyérdemű beledi jesivavezetőnek
R. Binjamin Bergernek a menyé,
tragikus körülmények között fejez-
te be rövid, I-tennek szentelt élé-
tét. Alig egy héttel később, hogy
családját kis fiu születésével megör-
vendeztette, adta vissza 24 éves
tiszta lekért Teremtőjének, a buda-
pesti szanatóriumban. Nem csak
családját a beledi Berger és a pá-
pai Bodanszkiakat c'jt. te gyászba,
hanem mindazokat is, akik ismerték
és megcsodáltak páratlan lelki eré-
nyeit. Nagy részvét mellett kísérték
ki vasárnap az orth. temetőbe, ahol
Grosz és Welz budapesti rabbik
megrendítően bucsuztatták.

A fővárosi Szt. János kórházban
halt meg, távol családjától, gyer-
mekeitől és férjétől a jámboréletű
paksi kántornak, Schwarz József-
nek fiatal élettársa. Az orth. temé-
tőben, a közönség mély részvéte
mellett, megtört atyja és férje zo-
kógó szavakkal bucsuztak tőle.

הַנְּצִיחַ

A budapesti Tiferesz

Bachurim e heti programja:
A központi egyesület I. számú ter-
mében szombat d. e. 1130 מִסְתַּחֲמֵת
Frank Ábrahám, d. u. 315 אוֹיֵה הַלֵּלִי
שָׁנָה Stern Mor. — Ez köveit
שֵׁשׁ סְעוּדוֹת Minden este 8 órákor
מִסְתַּחֲמֵת וְעַתָּה מִסְתַּחֲמֵת Pfeffer
Mor ur. — II. számú teremben
szombat d. e. 1130 és csütörtök
este 8 órákor מִסְתַּחֲמֵת וְעַתָּה מִסְתַּחֲמֵת dr.
Deutsch Adolfigazg. ur V sarnap
este 8 ór-kozor מִסְתַּחֲמֵת וְעַתָּה מִסְתַּחֲמֵת Paneth
Izsák rabbi ur. Héto este 8 óra-
kor heti szidra és kedd este 8
órákor שֵׁשׁ הַיְלִיִּים Rosen-
berg Iz-á ur, szerdán este 8 óra-
kor הַיְלִיִּים שֵׁשׁ הַיְלִיִּים Herzog Lipót
ur csütörtök este 10—12 óráig
”előadás”, tartja Herkovits Dávid
rabbi ur Utána Ch cojsz"-ima.
Mind-eg-630 מִן הַמִּזְבֵּחַ Blau Li-
pót ur. Reggeli ima 7 or kor, szom-
bat reggeli ima 8 órákor. A közp.
Egyesület helyiségei minden este
7—10 óráig, szombaton és vasár-
nap egész nap nyitva vannak, amikor
könyvtárunk, valamint bel- és
külföldi zsidó lapok az ifjuság
rendelkez sére állanak. — A IX.
kerületi fiókegyesületben (Tomp-
uccai orth templom) vasárnap
d u 2 órákor Kicür Sü'chon Ó üch,
kedd este 8 ór kor Chümes Rasi,
csütörtök este 8 órákor heti szid-
ra ismeretese Eckstein Wolf ur,
hé fő este 8 órákor Misle és Pele-
Jo ec szerdán este 8 órákor Trách,
héber írás és nyelvtan, Paneth
Izsák rabbi ur. A helyiség min-
den este 7—10-ig vasárnap 2—10-
vat nyitva. — Az ifjuság figyel-
mát felhívjuk elő-dásainkra és
pontos megjelenést kerünk. Ven-
dégeket szívesen látunk. T. B.

Wesilla mosás a legtakarókosabb

A rákbetegség ellen. Az
iszonyu rákbetegség elleni szert
nem tudják felfedezni és ezért
százegyzernyi áldozatot szed éven-
ként. Az orvosi lapok most azt
adák hírül, hogy egy párizsi kli-
nikán dolgozó dr. Révész nevű
orvos igen nagy sikereket ért el a
cukorbetegség ellen használni
szokott insulin speciális alkalma-
zásával. — Dr. Révész budapesti
születésű és a numerusz klauzus
üzle ki az országból.

**A kapuvári „Tiferesz
Bachurim“** legutóbb megtartott
közgyűlésén megválasztottak:
Steiner Jakab alelnök, Rósenthal
előljáró, Singer Mór pénztáros és
Weisz Lajos ellenőr. Az egyesület-
ben Mayer Ábrahám tart esténként
161 látogatót tart. Imas előadást.

**A FOGYSZTÓ KÖZÖNSÉG
KÖZKIVANATARA**

ez uton értesítjük, hogy a 40
év óta elismert es legjobbnak
bizonyult

REBENWURZL

féle

ORTH. SZALÁMI-, FEL-
VÁGOTT-KÜLÖNLEGESSÉ-
GEK ÉS KOLBÁSZÁRU

gyártmányok Budapesten kizá-
rólag alant jegyzett cegeknel
(vidéken minden jobb csemege
üzletben) állandóan kaphatók

Ungár
V. Lipót-körut 4.
Salczer Testvérek
V. Visegrádi-u. 26. Sziget-u. sarok.
Kl. in Illés
VI. Szondy-u. 44. Sziv-u. sarok.
Fisch Jakab
VI. Vasváry Pál-u. 5.
Popper Albert
VII. Rombach-utca 15.
Weisz Salamon
VII Dob-u. 76. Fióküzlet: Akácfa-u. 27
Glück Dávid
VII. Dohány-utca 92.
Blau Miksa
VII. Dob-utca 32.
Özv. Löffler Edéné
VII. Rottenbiller-utca 64.
Wächter Márton
VII. Népszínház-utca 45.
Jakubovits Ámin
VIII. Dobozi-utca 15.
Grünwald Manó
VIII. Lujza-utca 36.
Farkas Dávid
IX. Erkel-utca 3.
Reich Lázár
IX. Mester-utca 34.
Halpert Salamon
Ujpest, Jókai-u. 6.
Frommer Rudolf
mészáros, Rákospalota.
Kérje a legújabbban megjelent
teli nagy arjegyzékünket.

FŐZLET ÉS GYÁR:

VI. Laudon-u. 3.

Telefon: T. 84—29.

**A pesti izr. hitközség
alkalmazottainak fizetés-
ügye.**

Mint a Zsidó Ujság meg-
írta több ízben, a nagy pesti izr.
(neológ) hitközség az ország ösz-
szes hitközségei közül talán leg-
rosszabbul fizeti alkalmazottait és
hitoktatóit. A fizetések a buda-
pesti orthodox hitközségével nem
is hasonlíthatók össze. Most e
téren javulás állott be. A hitköz-
ség előjárósága elhatározta, hogy
még ebben az évben rendezi a
tisztviselők státuszát. Ez a hatá-
rozat, amely már évekig váratott
magára, a választások miatt vált
sürgössé. Tudjuk ugyanis, hogy
bármilyen ell-zéki pártnak 600
biztos szavazata van a tisztvisel-
ők részéről, akik módfelett el-
 voltak keseredve. Az eset elhá-
rítására teték meg tehát ezt a
sakkhuzást, amely ügyes és hu-
mánus is. Csakhogy egy hitköz-
ségnek nem szabad ügyes sakk-
huzásban brillirozni.

**Numerusz klauzus maj-
molása Ujhelyen.**

A trianoni
b-kediktatura következtében Sá-
toraljai hely, az egykor oly élénk
város, a csendes elsozadásra van
kárhóztatva. Nincs ott egyetem,
de azért numerusz klauzus törek-
vések nyilatkoznak meg Söt még
nagyobb mértékben, mint azt a
magyarországi fajvédők akarják.
Mert utóbbiak csak a középisko-
lára akarják kiterjeszteni a ru-
merusz klauzusnak, hazánkat a
művelt külföldön oly előnyös
szinben feltüntető nemes intézmé-
nyét, Ujhelyen már a tanorok is
majmlják az egyetemi eseménye-
ket. Orthodox tanoncok ugyanis
együtt tanulnak keresztény mű-
hely-asszistensekkel az állami is-
kolában. A multkor egy előadás
után a zsidó fiuk gyanutlanul
hazafelé tartottak, amikor a ke-
resztény bajtársak az egyetemi
bajtársak mintájára „Üsd a zsi-
dót“ jelszóval kiválasztottak egy-
egy zsidót és megrohmozták.
Az összezördülésnek egyelőre ko-
molyabb következménye nem
volt, mert a kiabálásra kijött az
igazgató és egy szavával rendet
teremtett és ezentul a zsidó fiuk
külön tanulnak. Megjegyzendő,
hogy az igazgatónak egyelőre egy
suhanc sem felelte azt, amit az
egyik vidéki rektorunk mondak,
hogy ha a zsidók nem mennek
el, akkor ő (már mint a rektor)
fog elmenni. Azt mondjuk: egye-
előre. Mert ha így megy tovább,
akkor a cipész-inasok is teljesen
elsajátítanak maguknak egyetemi
műveltséget.

**Orth. kóser Viktória kövérsajt,
friss tehénturó és teavaj**
a legjobb minőségben állandóan kapható, VIKTÓRIA sajtgyárnál,
ÖLBŐ. (Vas m.)

HECHSER
a sárvári orth. hitközség
rabbínátusától.

Az Aguda világgonferenciája. Az Agudasz Jiszroél világgonferenciája, a »keneszi jó gedójló« (nagy gyülekezet) 1923 őszén ülésezett. Akkoriban határozatba ment, hogy a második kenesziót 5 éven belül össze kell hívni. Aguda-körökben most sürgetni kezdik a konferenciát, amely foglalkoznék ama orthodox csoportoknak bevonásával, amely csoportok elvileg helyeslik az Agudát, de valóságban távortartják magukat működésétől. Mivel, hogy a magyar orthodoxia is ide tartozik, az új konferencián sok szó lesz a mi viszonyainkról is.

Orthodoxia Amerikában. Az amerikai orthodox hitközségek egyesülete december elején New-Jorkban határozatot hozott, amelyben azt követeli tagjaitól, hogy a kasztusz érdekében indítsanak meg minden amerikai államban akciót. New-Jork államban is törvényt hoztak, hogy aki tréfi árut kóser jelzéssel forgalomba hoz, az börtönbüntetést kap. Ezt a rendelkezést kiakarják terjeszteni egész Amerikában. A konferencia elhatározta, hogy héber, angol és jiddis nyelven közreboesát oly adatokat, amelyek az orthodox vallásosságot propagálni fogják. Az amerikai viszonyokra jellemző az a határozat, hogy csak rabbihivatalt viselő autorizált rabbi funkcionálhat házasságkötésnél vagy válásnál. Kifejezték továbbá a vallási alapon felépülő Palesztina iránt a legélesebb rokonszívűséget. A konferencia több tagja azonban a rokonszenvnyilvánítás helyett inkább aktív munkát szeretne látni.

A dunaszerdahelyi szakadás. A »Zsidó Ujság« már többször megrögzítette semleges álláspontját a dunaszerdahelyi orthodox hitközség belviszályában. Most csupán a tények regisztrálására szorítkozunk. A hitközségből kiválni akaró »Adasz Jiszroél« közli, hogy külön sojchetje van és hogy ezt a kiválást több rabbikapacitás helyesli, többek között Grünfeld Simon büdszentmihályi főrabbi. Ezzel szemben a hitközség kijelenti, hogy az új sojchet metszése vallásilag tilos és ezt a tilalmat több rabbitekintély megerősíti. Ezek között elsősorban Winkler Lipót, a hegyaljamádi főrabbi említendő. Az ügyben, — amint már jeleztük — végre összeül a din tojre.

Családi hírek.

Friedmann Kornélkát Herédről eljegyezte Rothschild Albert Kiskőrösről. (Minden külön értesítés helyett.)

Goldstein Jenő Nemesapáti, eljegyezte Stern Laurát Lekyrről (Csehszlóvákia).

Fontos minden zsidó házban!

Jüdisch-deutsch PONTOZOTT „Kicür Sülchon Örüch“

első része 140 oldalterjedelmű, szemléltető ábrákkal ellátva, modern kivitelben megjelent.

Ára füzve P 160; kötve P 2 — portómentesen. Az összeg belegekben is beküldhető a kiadóhoz:

GRÜNWALD IGNÁC, BELED (Sopron m.)

A sakterok nyugdíjügye.

A következő példaadó hírt vesszük Poroszlóról. »A helybeni orth. hitközség legutóbb megtartott közgyűlésén Barna Albert elnök indítványára általános lelkesedéssel elhatározta, hogy metszője javára egy 1000 dolláros életbiztosítást köt, amely 20 év múlva esedékes. A biztosítási összeg felét a hitközség, felét a metsző fizeti.« — Ha az összes hitközségek Poroszló nemes példáját követnék, a sojchet-nyugdíjprobléma meg lenne oldva! A megterhelés úgy a hitközségre, mint a metszőre nézve csekély. Ha a metsző időközben állást is cserél, biztosítási kötvényét magával viheti és új hitközsége fizeti tovább a (fele) részleteket.

Für Schochtim.

Habe Schmutzer'sche prima חלמים mit Messing-beschlag unter Garantie, ferner habe au- findig gemacht, eine billige Que le von hochprima Belgische riss- und grüne glatt wie auch prima Stanislaue schwarze Steine.

Frenkel J.

Bud pest, Rombach utca. 16.

Chalofim	Zollige	Per gö
"	15	33.—
"	14	29.44
"	10	16.—
"	5	6.80
I Beigische reiss	8	12.—
"	7	10.—
glatte	8	2.40
"	7	2.—
Stanislaue	10	5.50

Bestellungen werden gegen vorherige Angabe in grösster Ordnung effectuirt.

Menórák, villany Csillárok, selyemlámpaer-korték, fűzők, nyók, irókészle-vasalók stb. tek, falikarok — RÁDIÓ ÉS TARTOZÉKAI ÉS VILÁGÍTÁS RÉSZV.-TÁRS., BUDAPEST, VII. ERZSÉBET-KÖRUT 41. SZ.

Hygienikus, egyszerű, olcsó Mikve-berendezéseket készít, alakít, javít Gyenes Antal központi fűtés-, vízvezeték-, csatornázás- és fűtőberendezési vállalkozó Debrecen, Arany János ucca 27. Telefon: 9-37.

Szombat-Almanach az ország szombattartó kereskedőinek, iparosainak és gyárosainak név- és szakmaszerinti jegyzékével. Szép illusztrációkkal, továbbá egy teljes zsidó naptárral. Ára 5 és 8 P. Megrendelhető a BUDAPESTI »SOMRÉ SABOSZ« BIZOTTSÁGNAL, VII. Wesselenyi ucca 13. szám.

BUDAPESTI IGAZ THORA ÉS JESIVÁKAT TÁMOGATÓ EGYLET

HIRDETME NY.
Az 1928. évi január hó 1-én délután 11 órakor (VII., Dob ucca 35. sz. a.) megtartandó közgyűlésre való tekintettel értesítjük tagjainkat, hogy a SZAVAZÓKÉPES TAGOK NÉVJEGYZÉKE alapszabályunk 13 § a értelmében a hitközségi irodában (VII., Dob-ucca 35.) közszemlélésre kitételezt. Indokolt felszólamlások ugyanott 1927. évi december hó 30-ig nyújthatók be. Bud pest, 1927. december hó. A »Budapesti Igaz Thora és Jesivákat Támogató Egylet« elöljárósága.

ארטה. כשר. VÉNUS
ÉTELZSIR
SNYDERS győri orth. főrabbi ur hecsherével ellátva
VÉNUS ÉTELOLAJ
kiadó minőségben minden... szer, csemege- és élelmiszer üzletben kapható. — Gyártja: Olajművek r.-t. Kohn Adolf és Társa Győr-Budapest, Zoltán-utca 18. — Telefon: 8-22.
Képviselet: Sussmann Lipót és Tsa Telefon: »Ujpest« 161.

Támogassátok a Tomché Jesivosz-t!

Gizella Gözmalom Részv.-Társ.
Sürgőnycim: BUDAPEST, IX., Telefon: Gizellamalom Soroksári ut 16 József 39-47.
A Magyarországi Aut. Orth. Izr. Hitelekezelő Központi Irodája rituális előírásai szerint a hazai orth. hitközségek részére főtisztelendő Silberstein Józsa váci főrabbi ur felügyelete mellett husvéti 0. és buzalisztet 65 százalékos egységes buzalisztet öröl. Részletes árajánlattal és szállítási feltételekkel felhívásra az Igazgatóság szívesen szolgál.

Szerkesztői üzenetek.

Sopron: Mi a szóbanforgó hírt jóniszemű oldalról vetük. Csak is a hitközség cáfolata joneime tekintetbe! — Lúach-hiba: Természetes, hogy tévedésen alapul a lúachok azon adata, mintna hetfő este lenne az első Chanuka-est, mivel valójában vasárnap este lesz. — G. A. Fehérgyarmat: Lapunk támogatásait fogadja szíves köszönetünket. A lap kesését szíveskedjék a postán megírkla-máni. Mi csütörtök este adjuk postára. — Pesti előfizető: Az »Israelita« címe: Frankfurt a-M. — W. M. Jánk: Köszönjük! — Erdelkődő: Az idej Sabbosz-Chanukán, amely egyuttal Sabbosz-Rojschojdes is 3 tóratekeresből tartanak felolvasát. Az elsőből a (Miké) heti szidra; a másodikból a rojschojdesi rész s végül a harmadikból lesz a chanukai szöveg felolvasva. Oly imaház, amely csak 2 széter fölött rendelkezik, harmadik szférnek az esőt veszi ismét elő. A hattóra a chanukai — Sch. D. N: Talán sorra kerül. — Sch. I. K: Nem találjuk célszerűnek mivel a cikk által érintett körökben visszatetszést kelene. Nekünk tekintettel kell lennünk az ilyen előfizetőnkre is. — R. E. Hogyan képzei el, hogy közreadjunk egy verset, amely chanukai legendáról szól? — Hitközségi alkalmazo tt: Az »Agudasz Hazovchim (Metszők Egyesülete) 28 év előtt alakult. Mint Taub Mór (Nógrád-Kálló) közli velünk, alapítása Budapesten folyt le és a mozgalom élén Abeles, Steinberger és Kollmann állottak. — Füzeggyarmat: Igaza van. De ilyen cikket nem közölhetünk névtelenül. — Saaló: A chanukai péntek este előbb gyujtanak Chanuka-gyertyát, utána a szomb. gyertyákat. — Tolcsva: 1) A büdszentmihályi főrabbi kedden egészségesen hagyta el a szanatóriumot; 2) a berettyóújfalusi főrabbi állapota, sajnos, válságos.

Kitünő minőségű „HUTTER“ kóser szappan kapható minden fűszer és festéküzletben Gyártja: Hutter József szappangyár Olajipar részvénytársaság Budapest, Erzsébet-körut 6 Telefon: J. 461-92, 93, 94, J. 408-92

Chanuka gyertya-tartók
finom masszív kivitelben, jutányos árak mellett. — Viszont-eladóknak árengedmény. — Kívánatra árjegyzéket küldök.
Schlesinger J.
könyvkereskedés VII. KIRALY UCCA 1. SZÁM

Chanuka gyertyák
és 24 órát égő mécsesek legjobb minőségben
FLORA
gyertya és szappangyárban kaphatók.

Chanuka gyertyák
legjobb minőségben, különféle nagyságban kicsinyben és nagyban kaphatók
Beliczay Béla
mézeskalácsos és viaszgyertya öntőnél Budapest, VII., Csánvi ucca 3. Alapított 1838.

Wesilla egyetlen próbával meggyőző

Rabénü Gersojm

Irtá: Lehmann M.

— Regény — Fordította: Rosner Étiás

7. (Folytatás.)

— És tudnál te is hasonló trónt elkészíteni? — kérte a császár?

— Azt hiszem, hogy az Eg segítségével tudnék én is.

— Igazán? Oh, Gersojm, ha ezt elkészítened, oly gazdagon jutalmaznának meg, ahogy megművészt nem jutalmaztak sona.

— De gonoszja meg tetség, a nagy király trónja sok-sok mázsa szmaragyból készült úgy, hogy manapság annyi aranya egy királynak sincsen.

— Igazad van, Gersojm, de hát nem lenetne azt ezüstből csinálni?

— Igen tetség, azt lehetne. De az a feltétele, hogy utánam számolni nem engedek, mert ehhez sok munkás kell és nem lehet őket annyira ellenőrizni, hogy el ne lopjanak egy kis darab ezüstöt; azonkívül a fémét meg kell tisztítani a salakjától, olvasztani és tiszta zini és ezáltal a fém veszít súlyából.

— Ne félj Gersojm, nem fogok kétkedni benned, csak minél előbb fogj a munkához. Rögtön megparancsolom, hogy annyi ezüstöt adjanak neked, amennyi csak kell.

R. Gersojm több száz emberrel hozzáfogott a trón elkészítéséhez, bizony néha megtörtént, hogy egy darab ezüst eltűnt anélkül, hogy azt R. Gersojm megakadályozhatta volna. A császár sürűn jár a műhelybe gyönyörködni a haladó munkában, de mindannyiszor szívesen társalgott a rabbi-val, most látva csak nagy tudományát úgy, hogy minden fontosabb ügyben tanácsát kérte ki.

De minél jobban növekedett a Rabbi befolyása a császárnál, annál nagyobb volt János gyűlölete ellene, mert már attól félt, hogy a császár a rabbi fogja az ő helyére állítani.

Egyszer a császár János jelenlétében érdeklődött a rabbi családi viszonyai iránt és erre elbeszélte, hogy két felesége van: egyik a majnai R. Lion leánya, Debora, a másik Melitta, egy Menáchem nevű szerencsétlenül járt kereskedő gyermeke. Amint János Melitta nevet halotta, meghökken. Melitta! Már hallotta valahol ezt a nevet. Majd eszébe jutott: Ócsém, Mihály! — szöktet róla.

A ragyogó trón elkészült. Bazil

császár Konstantinápolyba hívta az ország nagyjait, hogy tanui legyenek a nagyszerű látványnak, amikor a trónt felállítják. Mikor már mindenki a trónteremben volt, R. Gersojm behozatta a trónt. Amint a közönség ezt meglátta, elsodálkozva nézte, mert minden egyes része valóságos remekmű volt. Bazil örömtől sugárzó arccal kérdezte:

— Hogyan van az Rabbi, hogy a szelid galamb vad ragadozó karvalyt tart csőrében?

— Az arra mutat — felelte a rabbi — hogy az I-ten hatalma által az ártatlanság urrá lesz az irigység felett. De most lépjen felséged a trónra!

Bazil az első lépcsőre tette lábát és ime a bika felemelkedett és bömbölni kezdett, ugyszintén a többi állat is. Bazil megijedt és visszazaladt.

— Oh, Mester, meni előbb te fel a trónra, majd azután felmegyek én is.

Hatalmas csend lett, midőn a Rabbi bátran a trónra lépett és arra egészen felment; az állatok pedig kitűnően működtek. Lélekzetüket visszatartva nézték a jelenlevők R. Gersojm minden mozdulatát és mikor már minden jól sikerült, percekig tartó taps és örömrivalgás tört ki a közönségből. A császár maga is mintegy önkívületben tapsolt mindkét kezével. Már most a császár ment fel és megismétlődött az érdekes jelenet. A császár határtalan boldog volt és midőn trónját elhagyta a Rabbi-oz sietett és többször megölelte, majd lehuzott egy gyűrűt az ujjáról és a Rabbinak nyújtá, mondván:

— Gersojm én nagyon gazdagon foglak megjutalmazni, egve'őre fogadd el a gyűrűt, ez bármilyen bűnbe kerülnél, kegyelmet biztosít számodra.

R. Gersojm megköszönte az ajándékot és hazament.

Egy ember volt csak a közönség között, aki nem örült: János. Valósággal dühöngött. Hazament és rögtön elhívatta unokaöcsét, Mihályt.

— Mihály! — szöktet a belépőhöz. — te azt mondtad egyszer, hogy szeretsz egy zsidó lányt.

— De uram, esküszöm, hogy azóta nem is láttam.

— Jól van, nem azért mondom,

nem tudod-e, hogy mi lett azzal a leánnyal?

— Nem tudom!

— Jól van, megmondom. Őt egy Gersojm nevű zsidó vette el és tud meg, hogy az állásom e zsidó által ingott meg, mert a császár bele van bolondulva és a legbölcsebb embernek tartja őt.

— Jól van bátyám, én elteszem láb alól.

— Azt nem, mert ha nem jól sikerülne, úgy a császár megölet bennünket. Hanem más uton kell elintézni. Ha elcsábítanád a feleségét, úgy megtudhatnók tőle, hogy ő csak babonás varázsló és vád alá helyeznók. Eredj keresd fel és kezdél neki hízelegni, igérd meg neki, hogy elveszed feleségül, ha férje nem lesz többé a világon és adj neki szép ékszereket!

Még aznap felkereste Melittát, aki mikor a lovagot meglátta, felkiáltott. Ez hozzá sietett, de Melitta így szólt:

— Uram, mit akar tőlem, Ön becsapott és elhagyott engem, most pedig egy férjes asszony vagyok!

— De drága Melittám, én másnap már elmentem a harctérre és két évig oda voltam, de a legnagyobb útközetben is csak rád gondoltam, epedve utánad. Most, hogy hazajöttem, hallottam, hogy egy utálatos zsidó felesége lettél. Oh, miért tetted ezt velem, Melitta? — és a lovag látszólag sírni kezdett. Ez használt. Melitta is sírni kezdett.

— Oh — mondá Melitta — csak legalább irtál volna.

— Hát nem kaptad meg leveleimet?

— Egyet sem. De most nagyon el uram, mert férjem vagy Debora meglátnak.

— Ki az a Debora? — kérde a lovag.

— Az a férjem első felesége.

— Hát két felesége van a pogányoknak? hát ez nem maradhat így.

— És mit akar tenni?

— Azt még nem tudom, de anynyi bizonyos, hogy te az én feleségem leszel! Nézd édesem, mit hoztam neked az ellenség földjéről.

— és elővett egy gyönyörű karperecet. Melitta huzodozott, de a lovag bátorította:

— Csak fogadd el édes, ez neked lett szárvá.

És Melitta elfogadta a karperecet. Mihály erre vadul átölelte. És ezentúl naponta találkoztak egy titkos helyen anélkül, hogy R. Gersojm vagy Debora valamit sejtett volna.

(Folytatása következik.)

PÁLYÁZATOK

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vaslagon szedett betűkből 32 fillér.
Pályázatok felvételnek: Sip ucca 10.
— Hirdetéseik díja előre fizetendő.

A váci aut. orth. izr. hitközség pályázatot hirdet egy sojchet übojdek, menaker és baltfile állásra. Pályázatok felszerelve 3 elismert orth. rabból nyert kaboló-val, életkort, családtagok számát feltüntető okmányokkal legkésőbb 1927. január hó 5-ig alulírott elr.ökhöz küldendők. Vác, 1927. december 12.
Löwinger F. Sándor, hitk. elnök.

Göncön megüresedett államsegélyes izr. tanuor állásra pályázatot hirdetünk. Pályázati kérvények megjelenéstől számított 10 nap

alatt beküldendők. Állás azonnal elfoglalandó. Bemutakozás előnyös. Izr. iskolaszék. Gönc.

A balassagyormati orth. izr. hitközség iskolaszéke az elhalálozás folytán megüresedett államsegélyes tanuor állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: törvényes fizetés és lakbér. Pályázók eddigi működésüket, alapos héber tudásukat és valláserkölcsös életmódjukat igazolni tartoznak. Szabálszerűen felszerelt kérvények a hitközségi iroda címére küldendők. Pályázati határidő: a megjelenéstől számított 15 nap.

Dr. Székely Miksa iskolaszéki elnök. Adler Samu iskolaszéki jegyző.

A kiskunhalasi orth. izr. hitközség pályázatot hirdet főkantori és metszői állásra, melyre pályázhatnak 40 éven aluli, kis családu, magyar honos, kellemes hangu zeneképzett kántorok, kik 3 elismert orth. rabbitól kaboló birtokában vannak és gyakorolt bal-kojre. Mőhel előnyben részesül. Megegyezés szerinti készpénz fizetésen kívül, szabad lakás, fél sechitő és szokásos mellékjöveldelmek. Az állás a választás után lehetőleg rövidesen, de legkésőbb 1928. március 1-én elfoglalando. Kellően felszerelt kérvények intézendők Weisz L.ác hitk. elnök címere. Utaköltégek csak a meghívottnak téitettnek meg.

Wesilla egyetlen próbával meggyőző

Figyelem!

Csokoládédesszertek és teasütemények, azonkívül keksz-, kétszersült és piskótagyártmányok,

a budapesti orth. Rabbiság felügyelete alatt,

KÉRJEN VEN ARJEGYZÉKET! er **WEISZ MÓR** KÉTSZERSÜLT ÉS TEASÜTEMÉNY GYÁR

BUDAPEST, VII., DOB UTCA 22.

TELEFON: J. 423-65.

I-a porosz szenet, kokszot és tűzifát plombázott zsákokban, még aznap házhoz szállítok.

Tessék telefonon J. 464-81 felhívni

STEINMETZ MANÓ

porosz szén, tűzif. és koksz-kereskedése

Nagybani raktár:
Iózssefvárosi
pályaudvar.

Városi troda és
kicsinybeni eladás:
Klauzál-u. 20.
(Száll. ház)

Mai
árak:

I-a porosz szén
100 kg. 7.60

I-a porosz koksz
100 kg. 8.60

I-a wieni koksz
100 kg. 8.40

I-a száraz aprított
tűzifa 100kg. 5.80

Puhafa (alágyújtáshoz) kötegenként
..... 1.20

házhöz szállítva, lakásba vagy pineét e lehordással együtt.

Hirdetéseikért és pályázatokért orthodox szempontból a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 13. vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII. Sip ucca 10. — Jelíges levelek kettős borítékban, válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság

TIZENKILENC éve közvetít házasságot Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. — Telefon (cégnélküli levelezés.)

HARMINCÖTEVES vállalkozó vagyok. Havi jövedelmem 1000-2000 pengő. Keresek nozámillő intelligens, zeneértő, házasságra elita hölgyet 30000 pengő hozományai feleségül. Választás "Független" jelgére a kiadóhivatalba kérek.

RABBIHELYETTES keres fiatal, szép leánya részére egy böcher-t, aki תורה תורה fölött rendelkezik. Az illető magas fizetésű dajon-állást kap nagy vidéki városban, lakást szép berendezéssel. Ajánlatokat "Mazeltov" jelgére a lap kiadóhivatala továbbítja.

80.000 PENGŐ készpénzhozományal férjhez adnám hugomat. Csakis önálló vagyonos urak levelére válaszolok. Levelet "Harmincévesig" jelgére a kiadóhivatalba kérek.

JÓMÓDU ORTH. FIUK! Ki volna hajlandó feleségül venni csinosnak és bájosnak mondott háziasszonyt nevelt vidéki orth. zsidó leányt? "Aki elvesz, nem bánja meg" jelgére a kiadóba. Csakis teljes című levelekre válaszolok.

NAGYON SZÉP, fiatal, intelligens leány részére megfelelő parthiet keresünk. A fiatal ember feltétlenül vallásos, intelligens és jó családból való legyen, biztos pozícióval, vagy valamely szakma bírásával. Hozomány 40.000 cseh korona. Csakis részletes, komoly ajánlatok lesznek figyelembe véve, melyek "Előkelő rabbicsalád" jelgére a lap kiadóhivatala kéretnek.

DIPLOMÁS 40 körüli urhoz feleségül megnék. Hozományom 32000 pengő és berendezett lakás. Választ "Mérnök vagy ügyvéd" jelgére kérek.

FÉRJHEZ ADNÁNK 33 éves orth. komoly, intelligens, üzletileg tudtírozott leányrokonunkat, 30 millió készpénzzel, kelengyével, szorgalmas, korrekt kereskedőhöz. Hozomány előre biztosítva. Lehetőleg Ben-Tórák ajánlatát "Meggondolt" jelgére kérünk a kiadóhivatalba.

Állást nyer.

SZFDÖNYOMÓ, ki önállóan dolgozik, állandó kondícióit nyer azonnali belépéssel. Hollandiai Izidor könyvnyomdájában, Békéscsaba.

KERESEK tanulófiút. Kosztot és lakást adok. Szombaton zárva. Tenczer ur szabó, Sarkad.

13-14 ÉVES TANONCOT keresek cipészműhelyembe, szombattartással, azonnali belépésre. Ullmann Armin, Pomáz.

Állást keres

21 ÉVES fiatalember, gazdaságban jártas, óvadékkal gazdaságban vagy más hol állást keres. "Szombattartás" jelgére.

21 ÉVES vas- és festékkereskedősegéd fölmondatlan állását változtatni óhajtana. Szives megkeresést kér "Szombaton zárva" jelgére a kiadóba.

PASZKENOLÁSBAN, szonoklásban jártas, jömegjelenésű böcher-talmid-chochom, segéd-rabbinak, vagy hasonló megfelelő állásba keresek. Jelgére "Esetleg melamednek is".

ORTH. ÁRVA LEÁNY elmenne gyermek mellé. Kohn Margit, Dob ucca 27. szám, f. sz. 5. Ugyanott házivarrónő ajánkozik.

TANITÓKÉPEZDEI diák különórát ad. Cim a kiadóban.

Különféle

ORTH. kóser kosztot, esetleg teljes ellátást jutányosan ad: özv. Schwarcz Salamonné, Budapest, VI, Hajós ucca 26. II. 13.

SEMMERING Pension Hirsch, Fürstenhof. Elsőrangú modern ház. folyó hideg-melegvíz a szobákban. Központi fűtés. Prospektus. Orth. kóser. 1000 m. tenger felett.

VILLANYERŐRE berendezett laskakészítő gépek, melyek teljesen jókban vannak, eladó. Rosenberg Gyula, Salgótarján.

KITÜNO FORGALMU orth. kóser kávémeres—élkezdő külföldre utazás miatt sürgősen eladó. Leveleket "Biztos megjelölés" jelgére a kiadóhivatalba kérek.

Fenákel Jónás

zsidó és baromi kereskedése az orth. rabbiság felügyelete alatt — Napszállás — Budapest, VII., Kazinczy-ucca 52-54. sz. — Telefon-hívó: J. 334-76.

V. Lipót-körut 4.

szám alatt orth. כשר

csemege- és füstölthús-áru

üzletem megnyitott, ahol mindenkor a legjobb minőségű sajtok, vaj, déligyümölcsök, cukorkák és csokoládék különlegességek, józselékfelek és elsőrangú friss baromi állnak rendelkezésre. Az árut kivánságra házhoz szállítom Alkalmi ünnepélyek rendezését legelőszóban vállalom. — Színház után hideg és meleg büffet. Telefon: T. 288-31. **UNGÁR B.**

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda Budapest, VI, Profeta ucca 7.

יידישע צייטונג

כ"ב

ZSIDÓ UJSÁG

A magyar orth. zsidóság hetilapja.

Megjelenik hetenkint egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: József 425-90.

ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT ז"ל

ELŐFIZETÉSI DÍJ: 1 EVRE P 20.—
P 10.—
KÜLFÖLDRE : 1 : P 22.—
Postaschequekontó-szám: 50 791.

Orthodox visszásságok

Dunaszerdahely — Jesivák és Menza-bál

A megrendítő erdélyi események, a vérforraló tóra-megszentségtelemitések elirányították a figyelmet arról a különös dologról, amely a szlovenszkói zsidóság egyik nagy hitközségében, Dunaszerdahelyen történt. Bármennyire is semleges érdeklődésnek látszik, jelentős ki magunkat, az ügy érdemében, minden orthodox érzésű zsidónak fel kell figyelni az esetre, amely a hazai orthodoxia szempontjából is nagyon tanulságos, mert bizonyítéka annak, hogy az egyoldalú pártoskodás milyen abszurd és egyben lehorgoló eredményeket produkál.

Dunaszerdahely hitközségében ugyan, sajnos, állandó a viszály már évtizedek óta, de különösen azóta, amióta az elhunyt nagy talmudtudós főrabbi helyének betöltéséről van szó. Amint azt annak idején a "Zsidó Ujság" megírta, az egyik párt a boldogult főrabbi fiát tartja a hitközség megválasztott főrabbi-jának, a másik párt nem ismeri el. Az utóbbi kisebbségből áll, de zöme igen vallásos. A kisebbségi párt ezért ki akar válni a külön szervezkedni. Ennek dokumentálására külön metszöt választott, amit a hitközség vezetősége természetesen igen elítélendőnek tart és így több rabbinikus tekintélyhez fordult véleményadáért. A vélemények most sajtó utján napvilágra kerültek. A nyilatkozók egy része a magyar orthodox rabbiak vezéralakjai és így véleményük minden képen érdekelhet bennünket. A mádi gaon; Winkler főrabbi érthetetlennek tartja az egész dolgot, reklamálja a pozsonyi orthodox iroda rendcsinálási munkáját a természetesnek találja, hogy a többség-

gel megválasztott főrabbi engedély nélkül senki sem lehet metszöt a hitközségben. Még tovább megy Silberstein Josua, az országos hírváci főrabbi, aki apodiktikus kijelenti, hogy aki az illető metszöt igénybe veszi, annak háztartása tréfió. Ilyen értelemben nyilatkoznak a paksi, a putnoki, a sajószentpéteri és a szarvasi főrabbi is és ugyanezt hangoztatja több szlovenszkói főrabbi. A másik párt részéről viszont produkáltak olyan nyilatkozatokat, amelyek helyeslik a szeparáló mozgalmat. Ilyen értelemben nyilatkozik például a magyarországi talmudkorifeusok közül Grünfeld Simon büdszentmihályi gaon.

Az ügy megítélésénél feltűnő az, amit a mádi főrabbi észrevett: a szlovenszkói orthodox iroda közreműködésének nyom nélküliége. Másrésztől azonban érthető, hogy nem döntet egyik irányban sem. Lehet, hogy mindkét párt igaza van és ezért nem lehet egy pártnak sem teljesíteni az akaratát. Nem lehet megengedni, hogy a hitközséget ke téo sszák az elégedetlenkedők miatt és két orth. hitközség alakuljon, mert ez veszedelmes és hitközségeket bomlasztó precedensre szolgálhatna. Másrésztől adminisztratív ridegséggel nem lehet napirendre térni afelett, ha egy csoportnak vallási meggyőződése szerint külön metszöre van szüksége. Mindezt tudja a szlovenszkói orthodox iroda és ezért nem lphet fel aktiv egyik irányban sem, de mindezt nem akarja tudomásul venni az elvakult pártoskodás és ezért lehetetlen helyzetet produkált, amidőn nagy tanítóink és főrabbijaink véleménye két el-

lentétes táborba csoportosul és — a régi mondás értelmében — az egyseges Tóra olyan lett, mitha kettő volna. Az egyik pártnak tehát nem szabad azt hinni, hogy ketté lehet szakítani a hitközséget. A másik párt pedig ne akarjon vallási jellegű kérdéseket adminisztratív sablonossággal elintézni. Ameddig ezt be nem látják, addig a békére halvány remény sincs.

Ennek az esetnek kapcsán szükségesnek látszik Magyarországon a helyzet illetően megítélésére nevelni az orthodox közvéleményt. De ily irányú felvilágosítás csupán orthodox sajtó útján lehetséges. Enélkül a magyar zsidóság vagy nem-törődöm lesz, vagy rövidlátóan türelmetlen a másik irányban. Vajon milyen egyöntetű orthodox felfogást várhatunk attól az orthodox generációtól, amely olyan sajtóból táplálkozik, amely az egyik hasábon a pesti menza-bál érdekében fejt ki nagy propagandát, odaállítva a menza-bál elsőrendű zsidó feladatnak, a másik hasábon pedig a jesivák és növendékei dicsőítését zengi? A talmud "kiszámithatatlan" mondja a zsidó népet, mert mikor az aranyborjúhoz kérték hozzájárulását, adott és amikor a szentélyhez kellett adományozni, azt is tette. De milyen kiszámithatatlan lesz az a nemzedék, amelyet szándékosan nevelnek arra, hogy összezavarja az aranyborjú és a szentély fogalmait?

Rendszeres, öntudatos, minden tekintetben céltudatos orthodoxia mellett kiküszöbölhetők a szerdahelyi és egyéb furcsaságok.